

eller en Kunstfond, der alene har det formål at »hjælpe« kunstneren efter bedste overbevisning. Så snart definitionen af kultur laves, eller så snart man bestemmer, at noget skal støttes og andet ikke, så har staten i virkeligheden allerede bevæget sig ud på tynd is og har sat sig selv ind på pladsen som smagsdommer, hvilket er helt urimeligt.

Lad os ikke længere lade kunsten og kulturen hænge fast i de offentlige bureaukraters omfavnende kvælertag. Lad i stedet kulturen atter blive en del af vores hverdag med den glæde og inspiration, det medfører.

Igennem tiden har der været megen diskussion om Statens Kunstfonds pengeforbrug. I 1960'erne var der megen hidsig diskussion specielt efter, at daværende kulturminister Julius Bomholt inspireret af Statens Udsmykningsfond af 1956 skabte Statens Kunstfond med et årligt budget på fire millioner kroner.

Det store brag kom den 18. februar 1965, hvor fonden indstillede 23 kunstnere til livsvarige statsydelse på 30.000 kroner om året og 118 personer til at oppebære 10.000 kroner årligt.

Siden har fonden figureret på finansloven med navnene på de kunstnere, der får livsvarige ydelser.

Historisk set har vi desværre været vidne til, at Statens Kunstfond ikke bare har forvredet kunsten, så de af staten udpegede repræsentanter har kunnet bestemme, hvad der er rigtig kunst og hvad der ikke er, men det er også vanskeligt at få øje på, at fonden egentlig har været til nogen gavn. Derimod har den været årsag til en lang række skandaler, diskussioner, rygter om favorisering af bestemte kunstnere m.v.

I Flensborg brugte man 300.000 kroner på et »kunstværk«, som man bagefter måtte skrotte.

I Århus har man i 1995 afsluttet renoveringen af Store Torv, således at det nu fremstår som én stor plads. Nu kører diskussionen på, om der skal placeres en skulptur på pladsen og i givet fald hvilken. Her har Statens Kunstfond tilbudt at betale et beløb til en skulptur af en navngiven kunstner. Når man spørger den århusianske befolkning, der trods alt skal leve med udsmykningen til dagligt, så deler den sig i to store grupper, hvor den ene ønsker en anden skulptur, der bare ikke kan få støtte fra Statens Kunstfond, og den anden ønsker slet ikke nogen udsmykning, men ønsker at få lov til at beholde pladsen fri. En tredje og noget mindre gruppe vil gerne have den af Statens Kunstfond foreslåede skulptur.

Århus-eksemplet viser, hvor forfejlet ideen med Statens Kunstfond er. Man sidder fjært fra det sted, hvor de folk, der skal se på kunsten til daglig, er, og bestemmer, hvad fonden vil støtte, fuldstændig uden

føling med, hvad der rører sig. Det vil man komme til livs, hvis det er den lokale befolkning, der selv skal betale.

I kunstnerkredse er der ganske vedholdende rygter om nepotisme i Statens Kunstfond, hvor vennerne hjælper andre venner til flere ydelser m.v. Det er ikke tilstande, der bør kunne accepteres i en statsfond. Når staten blander sig i noget, så skal det være sådan, at folk ved, hvad de har at rette sig efter og derfor ikke kan komme og beskyldes nogen for at hjælpe venner og bekendte.

Problemerne skabes allerede i konstruktionen af Statens Kunstfond, hvor repræsentantskabet er med til at foreslå nye medlemmer til Statens Kunstfond, samtidig med at man som repræsentantskabsmedlem kan modtage kunststøtte fra de medlemmer, man selv har foreslået. At repræsentantskabet samtidig er dem, der skal kontrollere de folk, de selv har foreslået, betyder, at alt og alle er blandet sammen, hvorfor det, der normalt hedder inhabilitet, er et markant problem.

Ligeledes kan det ofte være ganske svært at se, hvad skatteyderne, der under truslen om straf har måttet indbetale pengene til Statens Kunstfond m.v., får for deres penge hos Statens Kunstfond. Når kulturministeren spørges herom (jf. spørgsmål stillet i henhold til Folketingets Forretningsorden i folketingsåret 1994-95 nr. S 2366, S 2455, S 2456, se Folketingstidende 1994-95, sp. 6993 og 7007), lyder svaret, at det finder man ikke anledning til at svare på! Ligeledes har det vist sig umuligt at få kulturministeren til at levere dokumentation for, at de ovennævnte rygter ikke har noget på sig (se spørgsmål nr. S 737, S 829, S 830 og S 831, Folketingstidende 1994-95, sp. 3081, 3407 og 3408).

Som tidligere nævnt er det ualmindelig svært, for ikke at sige umuligt, at finde objektive kriterier for tildeling af kunststøtte, for hvem ved bedre end alle andre, hvad der er pænt? Derfor kan man heller ikke give danske kunstnere nogle klare retningslinjer for, hvad der vil blive støttet, og hvad der ikke vil. Og på den baggrund vil der altid være mulighed for rygtedannelser på mere eller mindre seriøst niveau.

Udgifterne til Statens Kunstfond er i 1996 (budgettal) 6,2 mio. kr. på driftssiden, 55 mio. kr. til stipendier, legater, indkøb og bestillinger samt 16,4 mio. kr. til faste årlige statsydelse, livsvarige hædersgaver samt ydelser til enker efter kunstnere.

De livsvarige hædersgaver var pr. 1. januar 1996 i alt 111.289,87 kr. og er blandt andre tillagt forfatteren Thorkild Bjørnvig, der ellers må formodes at have en god indtægt via mange forfatterskaber.

De faste årlige statsydelse tillægges 225 personer, heraf 73 til bildende kunstnere, 73 til skønlitterære